

Noord-Holland

Noord-Holland

Urk wil schip van Lennaert Nijgh redden

Kees van der Linden
k.van.der.linden@hollandmediacombinatie.nl

Urk * Als er niets gebeurt, roest het voormalige schip van Lennaert Nijgh weg. Maar dat laat de Urker zanger en gitarist Fokke Hoekstra, groot bewonderaar van de Haarlemse tekstdichter, niet gebeuren. Hij heeft het initiatief genomen geld in te zamelen om de kotter te herstellen. Een taak die bij hem overigens in professionele handen is; tot voor kort was Hoekstra directeur van de Rabobank in Emmeloord. De nieuwe eigenaar van de UK14 is de Urker Botterstichting, die zich bekommert om het varend historisch erfgoed van de vissersplaats. Aangezien de stichting slechts beperkte middelen heeft, is het schip de laatste jaren hard achteruit gegaan. Voeg daarbij dat Nijgh aan het einde van zijn leven - door zijn slechte gezondheid - het schip evenmin in optimale conditie hield, en je snapt dat de kotter niet meer zwaardig is. Hoekstra: „Het mag toch niet

Fokke Hoekstra, zanger uit Urk. PR-FOTO

gebeuren dat dit schip, waarop Nijgh 31 jaar lang heeft gevaren, wegtrot? Nijghs typemachine staat in het Letterkundig Museum in Den Haag, hoe kunnen we dan zijn grote inspiratiebron vergeten? Veel van zijn teksten zijn hier aan boord ontstaan. In de tijd van 'Twee reebruine ogen' en 'Als ik tweemaal met mijn fietsbel bel' heeft hij het Nederlandse lied volwassen gemaakt. Sommige van zijn teksten zitten in de hoofden van drie generaties." Het benodigde geld wil Hoekstra inzamelen met een benefietconcert

„Nijghs typemachine staat in het Letterkundig Museum. Hoe kunnen we dan zijn grote inspiratiebron laten wegtrotten?”

FOTO: FOKKE HOEKSTRA

'De Jonge Jacob' roest weg bij het IJsselmeer

iedereen de gaten in de romp. Hoekstra: „Als iemand er per ongeluk tegenaan was gevaren toen hij nog in de haven lag, had hij ter

plekke spontaan kunnen zinken." De UK14 behoort tot de eerste generatie ijzeren kotters waarmee de Urkers op visvangst gingen na de afsluiting van de Zuiderzee. De Urkers konden niet meer uit de voeten met hun houten bidders en bouwden ijzeren kotters om de Noordzee op te gaan. Vandaar dat de Botterstichting zich heeft ontfemd over het schip van Nijgh. Hoekstra droomt van een mooie toekomst voor het schip. „Het zal een vaste ligplek moeten krijgen op Urk, zodat mensen het kunnen komen bekijken. Ook zou de Jonge

Jacob op verschillende plekken in het land kunnen afmeren, dan eens bij Vlieland of Hoorn, dan eens in Haarlem." Dezelfde droom heeft het Haarlemse CDA-raadslid Jur Visser. Hij heeft familie op Urk en ziet het schip daar altijd in de haven liggen. „Ik zou het graag eens zien terugkeren naar zijn oude vertoude plek aan de Haarlemse Damstraat. „Het zou mooi zijn als de stad daar geld voor vrijmaakt." Want geld is hard nodig. Hoekstra: „Al het werk wordt gedaan door vrijwillige lassers en scheepsbou-

wers, dus de manuren zijn gratis. Maar voor het materiaal is zeker tienduizend euro nodig. Met het benefietconcert halen we hooguit 2500 euro op, dus een tweede benefietconcert is al in de planning. Maar ook dan zijn we er nog niet."

Het cultuurprogramma 'Landinwaarts' is 25 november gewijd aan de restauratie van de Jonge Jacob: NPO 2, 19.20 uur. Wie het tweede benefietconcert wil bijwonen of wil bijdragen aan de restauratie, vindt alle benodigde informatie op: www.hetgoedeschip.nl.

Josee Koning stak vaak met Lennaert Nijgh Het Kanaal over. „Meestal was ik zeeziek, ik zag altijd groen en geel." PR-FOTO

De zee! De zee!

Midden in de groene polder vaart ineens een heel groot zeeschip dat een verre reis begon tussen koeien die staan grazen in de ondergaande zon. IJmuiden, de sluizen, de gouden horizon. En op de dijk een kleine jongen, rijdt op de fiets een eindje mee, denkt wat alle kleine jongens denken die een schip zien gaan naar zee.

De zee, o neem me mee naar zee. De zee, de zee, o neem me mee naar zee.

Uit: De Zee! De Zeel (1986) van Lennaert Nijgh, gezongen door Rob de Nijs.

'Lennaert had iets met de zee en met de horizon'

Kees van der Linden

Haarlem * Zangeres Josee Koning, die met Lennaert Nijgh was getrouwd, werkt mee aan een benefietconcert in Emmeloord waarvan de opbrengst gaat naar de restauratie van de UK14. „De Jonge Jacob was alles voor Lennaert." De eerste keer dat Josee haar latere man ontmoette, was in de Teerling in de Kleine Houtstraat, januari '79. „Het was een ijskoude avond, ik glibberde het café binnen. Daar stond hij aan de bar. Ik herinner me nog, dat hij net met zijn kotter op een ijsschots was gelopen bij Enkhuizen. Kun je nagaan hoe streng die winter moet zijn geweest. In de romp was een gat in geslagen. Hij kon over niks anders praten, zo in de war was-ie." Lennaert gaf het biertje dat net voor hem was getapt terug aan de kastelijn en stapte direct op Josee af. Ze raakten in gesprek. „Ik had vroeger aan wedstrijdzcilen ge-

daan, hij moet gedacht hebben: die vrouw houdt ook van boten." Binnen de kortste keren voer ze met hem bij IJmuiden het zeegat uit, het Kanaal over. „Naar Norwich, daar was een folkfestival, daar wilden we heen." Via Great Yarmouth trokken ze landinwaarts om uiteindelijk aan te leggen midden in de stad. Er zouden nog vele oversteken volgen. Favoriete aanlegplek was jarenlang Southwold, waar Lennaert bij voorkeur afmerde pal voor de deur van de plaatselijke pub. „Aan het einde van de kade stond een telefooncel. Meteen na aankomst liep hij daarheen om zijn moeder te bellen. Altijd." Achteraf gezien, zegt ze, waren het onverantwoorde ondernemingen. „Jeugdige overmoed. Ga maar na, ons bestond nog niet. In de mast hing een radarreflector, waarvan we maar moesten hopen dat passerende tankers het signaal zouden oppikken. Ook was er een mari-

Josee Koning werkt mee aan benefietconcert

foon, daarmee konden we Scheveningen Radio bellen - en daar moesten we het dan mee doen." Aan boord was - voor noodgevallen - een rubberen reddingsvlot. Bij stevige mist zat Josee op de voorplecht, terwijl Lennaert aan het roer stond. Samen boorden ze zich met de Jonge Jacob door een muur van watten. „Doodstil was het dan. Ik moest roepen als ik wat zag." Lennaert pochte met zijn afstamming van Katwijkse zeelui. „Hij kon goed varen. Van tevoren bepaalde hij de route en berekende hoe laat we zouden aankomen, zodat we bij het juiste getij de

haven konden binnenlopen." De omstandigheden aan boord van het voormalige vissersschip waren niet comfortabel. „Op het dek had Lennaert een touw gespannen, van voor naar achter. Bij zwaar weer moest je je daar aan vasthouden als je over het dek liep om te voorkomen dat je overboord sloeg."

Romantisch

Samen slapen in een twijfelbaar in de slaapkajuit was heerlijk romantisch, maar het feit dat er naast het bed een chemisch toilet stond waar alle opvarenden gebruik van maakten, bedierf een hoop. „Ik herinner met een overtocht met vier mannen, die kwamen dan 's nachts op de pot zitten." Ook lastig was de kleine watertank, die niet meer dan tweehonderd liter kon bevatten. „En dat voor vier mannen en mij. Ik wilde douchen!" „Later heeft Lennaert gelukkig een vaste wc gemaakt met een afvoer in de romp. Ook kwam er een tank

met vijfhonderd liter water." Vaak was ze zeeziek. De alles overheersende lucht van stookolie aan boord maakte de misselijkheid niet minder. „Ik zag altijd groen en geel." Toch heeft ze de talloze tochten in haar hart gesloten. „De Jonge Jacob was alles voor Lennaert. Hij had iets met de zee, met de verte, met de horizon. In veel van zijn liedjes komen die terug. Wegvaren was natuurlijk voor hem ook vluchten, vluchten voor de dingen die niet lukten, vluchten voor een moeder die hem claimde." „Ik weet nog dat ik de Jonge Jacob in 2013 voor het eerst in jaren weer zag. Het lag aan de Haarlemse Turfmarkt ter gelegenheid van het Nijghfestival. Ik heb er toen even rondgelopen, huilend. Niet omdat ik het schip miste, maar om alles wat er was gebeurd. Lennaert en ik waren getrouwd. Het is natuurlijk nooit de bedoeling geweest dat we uit elkaar zouden gaan."

Lennaert en Josee op de Jonge Jacob, Southwold, jaren 70. FOTO JOSEE KONING

Lennaert in café de Teerling, jaren 70. ARCHIEFFOTO